

پنجشنبه 25 اردیبهشت 1393 - 07:28

گام‌های دشوار در وین برای دستیابی به توافق جامع

دور چهارم مذاکرات جامع ایران و گروه 5+1 به ریاست ظریف و اشتون صبح دیروز (چهارشنبه) در مقر سازمان ملل در وین اتریش در حالی شروع شد که طرفین گام‌ها و موانع دشواری برای دستیابی به توافق جامع پیش روی خود دارند.

دور چهارم مذاکرات جامع ایران و گروه 5+1 به ریاست ظریف و اشتون صبح دیروز (چهارشنبه) در مقر سازمان ملل در وین اتریش در حالی شروع شد که طرفین گام‌ها و موانع دشواری برای دستیابی به توافق جامع پیش روی خود دارند.

در مذاکرات سه روزه وین چهار، ایران و گروه 5+1 قرار است وارد مرحله نگارش متن توافق نهایی شوند ولی دو طرف هنوز نتوانسته‌اند اختلاف نظرهای خود را در مورد موضوعات بنیادین حل و فصل کنند و بر اساس گزارش‌ها تداوم تحقیق و توسعه در برنامه هسته‌ای ایران، تعداد سانتریفیوژها و سطح غنی‌سازی اورانیوم، رژیم بازرسی از فعالیت‌های هسته‌ای ایران، مسئله فرار هسته‌ای، مسئله آب سنگین اراک و نحوه از میان برداشتن تحریم‌ها علیه ایران از مهمترین موضوعاتی است که اختلاف بر سر آنها رسیدن به توافق نهایی را با چالش مواجه کرده است.

دوره زمانی توافق نهایی نیز در این میان نقش مهمی را ایفا می‌کند که کمتر در رسانه‌های خارجی و داخلی به آن پرداخته شده است. در حالی که ایران خواستار توافقی کوتاه مدت برای عادی شدن وضعیت هسته‌ای خود است، طرف غربی اصرار دارد این توافق که محدودیت‌هایی فوق‌العاده و فراتر از قوانین بین‌المللی برای ایران ایجاد می‌کند، برای چند دهه امضا شود. در همین رابطه سی‌ان‌ان دیروز در گزارشی به قلم پولاک تحلیلگر بروکینگز «بازه زمانی توافق نهایی» را یکی از سه موضوع حساس در مذاکرات وین چهار عنوان کرد.

محمدجواد ظریف وزیر امور خارجه کشورمان سه‌شنبه شب بعد از پایان شام کاری با کاترین اشتون مسئول سیاست خارجی اتحادیه اروپا در پاسخ به این سؤال که آیا فکر می‌کنید تا 29 تیرماه (پایان مدت شش ماه) مذاکرات به نتیجه برسد؟ اظهار داشت: معتقدم ممکن است، البته به این بستگی دارد که طرف مقابل تا چه حد با حسن‌نیت و واقع‌بینی وارد مذاکرات شود. ما گفته‌ایم که چیزی بیشتر از حقمان نمی‌خواهیم ولی از حقوقمان کوتاه نخواهیم آمد چون به دنبال سلاح اتمی نبوده و نیستیم.

حساسیت‌ها در این زمینه چنان است که ظریف گفت حتی یک نقطه یا ویرگول می‌تواند عامل اختلاف باشد و نمی‌توان چیزی را پیش‌بینی کرد.

ظریف در پاسخ به سوال دیگری درباره موضوعات مورد اختلاف طرفین، عنوان کرد: وقتی شما وارد نگارش متن می‌شوید ممکن است حتی یک نقطه یا ویرگول هم نقطه اختلاف باشد و نمی‌توان اینها را پیش‌بینی کرد برای همین است که ما به غیر از این جلسه سه جلسه لاقبل برنامه‌ریزی کردیم. ضمن اینکه طرفین نیمه دوم تیر ماه را در برنامه هایشان خالی گذاشتند که بتوان از آن فرصت استفاده کرد که تمام آن زمان را اگر نیاز باشد برای مذاکره بگذاریم.

برخی اخبار و گزارش‌های رسانه‌ای و غیررسمی حاکی است، طرف غربی می‌کوشد موضوع محدود کردن توان دفاعی و موشکی ایران را وارد مذاکرات کرده و به نتیجه رسیدن توافق نهایی را منوط به این قضیه کند. مقامات کشورمان در موضع‌گیری‌های متعددی این قضیه را غیرقابل مذاکره اعلام کرده‌اند.

ظریف هم در وین، با بیان اینکه در مذاکرات در خصوص بحث موشک‌های ایرانی صحبتی نشد، تصریح کرد: مباحث دفاعی ایران و امکانات دفاعی ما موضوع مذاکره نخواهد بود.

عراقچی: تحقیق و توسعه

متوقف نمی‌شود

عراقچی عضو ارشد تیم مذاکره‌کننده کشورمان نیز سه‌شنبه شب بعد از پایان شام کاری ظریف و اشتون درباره موضوعات حساسی مثل تحقیق و توسعه، توان دفاعی ایران و آب سنگین اراک در جمع خبرنگاران ایرانی توضیحاتی را ارائه کرد.

عراقچی درباره موضوع حساس تحقیق و توسعه که طرف غربی بر توقف آن اصرار دارد و در مذاکرات کارشناسی اخیر نیز بر روی آن تاکید کرده بود تصریح کرد: موضع ما درباره تحقیق و توسعه از ابتدا روشن بوده و این است که تحقیق و توسعه از آن جایی که به علم، فناوری و دانش ما مربوط می‌شود نمی‌تواند شامل هیچگونه محدودیتی شود یا برای آن چارچوبی را متصور شد. طبعاً طرف مقابل ما انتظار دارد که در بحث غنی سازی موضوع تحقیق و توسعه نیز به نوعی موضوع مذاکره باشد. در این خصوص تا الان صحبت‌های زیادی شده ولی اینکه تحقیق و توسعه متوقف شود هیچ گاه موضع آنها نبوده و هیچگاه مورد پذیرش نخواهد بود.

راکتور اراک قطعاً آب سنگین باقی می ماند

عراقچی درباره راکتور آب سنگین اراک نیز تصریح کرد: درباره اراک راه‌حل‌ها و گزینه‌های مختلفی مطرح شده که مهمترین آن همانی است که آقای علی اکبر صالحی رئیس سازمان انرژی اتمی اشاره کردند. با ایجاد تغییرات فنی در بعضی قسمت های راکتور میزان تولید پلوتونیوم که ممکن است باعث نگرانی شود کاهش دهند و نگرانی‌ها نسبت به اراک رفع شود. این قطعاً با حفظ ماهیت آب سنگینی اراک خواهد بود و این ماهیت به هیچ وجه عوض نخواهد شد. به هیچ وجه توان راکتور اراک کاهش پیدا نخواهد کرد. به مسیر طراحی شده خودش ادامه خواهد داد. با تغییراتی ممکن است نگرانی‌ها درباره آن را کاهش داده یا رفع کنیم.

معاون وزیر خارجه در پاسخ به سوال دیگری درباره پیش بینی سه دور دیگر مذاکره بعد از دور چهارم مذاکرات وین، اظهار داشت: علاوه بر مذاکراتی که از روز چهارشنبه به مدت 3 روز در وین برگزار می‌شود، دو دور مذاکره در ماه ژوئن (خرداد) خواهد بود و یک دور هم در تیرماه که یک دور تیرماه ممکن است آنقدر طول بکشد که به توافق برسیم. همه هیات‌ها توافق کردند از دهم تا سی ام تیرماه تقویم‌های کاریشان را خالی بگذارند که اگر نیاز شود از همه این روزها برای رسیدن به توافق استفاده کنیم.

آغاز نگارش پیش نویس

متن توافق نهایی

نشست افتتاحیه مذاکرات وین 4 صبح دیروز (چهارشنبه) بین ایران و گروه 5+1 به ریاست ظریف و اشتون برگزار شد و بعد از یک ساعت پایان یافت و بعد از آن نیز گروه 5+1 نشست داخلی خود برای هماهنگی بیشتر برگزار کردند. مایکل مان سخنگوی کاترین اشتون مسئول سیاست خارجی اتحادیه اروپا بعد از نشست افتتاحیه چهارمین دور مذاکرات ایران و گروه 5+1 در جمع خبرنگاران حضور یافت و بدون اینکه به جزئیات مواردی که قرار است در این دور از مذاکرات بحث شود، اشاره‌ای کند گفت: ما وارد فاز جدیدی از مذاکرات شده‌ایم. سخنگوی کاترین اشتون همچنین در صفحه توئیتر خود نوشت که مباحث مقدماتی سازنده بود.

بعد از جلسه هماهنگی بین گروه 5+1 عصر دیروز نیز نگارش متن پیش نویس توافقنامه جامع هسته‌ای به ریاست وزیر امور خارجه ایران و مسئول سیاست خارجی اتحادیه اروپا آغاز شد.

واشنگتن: رسیدن به توافق

بسیار بسیار دشوار است

همزمان با برگزاری مذاکرات وین چهار یکی از مقامات ارشد وزارت خارجه آمریکا در جلسه توجیهی با خبرنگاران گفت: به صراحت می‌گویم که رسیدن به توافق جامع امری بسیار بسیار دشوار است، من این هوشیاری را به همه می‌دهم که تنها صرف اینکه ما پیش‌نویس توافق جامع را آماده می‌کنیم، به طور قطع به مفهوم آن نیست که رسیدن به توافق نزدیک است و یا اینکه ما در نهایت در خصوص این موضوعات مورد بحث به راه‌حل می‌رسیم.

این مقام ارشد وزارت خارجه آمریکا ادامه داد که طیفی از موضوعات پیچیده وجود دارد که باید آنها را بررسی کرد و ما نمی‌دانیم که آیا ایران می‌تواند تصمیمات جدی درباره این مسئله اتخاذ کند که به دنبال دستیابی به تسلیحات هسته‌ای نیست و برنامه هسته‌ای کاملاً صلح‌آمیز دارد.

او تأکید کرد که این فرایند رسیدن به راه حل جامع بسیار دشوارتر از برنامه اقدام مشترک است اما ما متعهد هستیم تا تلاش خود را به کار گیریم زیرا به این مسئله واقف هستیم که مسیر دیپلماتیک، مسیری است که بهترین فرصت رفع نگرانی‌های ما در خصوص ایران را به شیوه‌ای صلح‌آمیز می‌دهد و این تمام کاری است که ما می‌خواهیم انجام دهیم.

فابیوس : مسئله گریز هسته ای باید در توافق نهایی حل شود

وزیر خارجه فرانسه نیز که کشورش مواضع بسیار تندی علیه ایران در طول مذاکرات گذشته همواره اتخاذ کرده در گفت‌وگو با جمعی از خبرنگاران آمریکایی در واشنگتن درباره موضوعات حساس مذاکرات وین چهار گفت: یک توافق هسته‌ای با ایران زمانی حاصل خواهد شد که به طور جدی به مساله مقیاس سانتریفیوژهای ایران رسیدگی کند و به سوالات مربوط به اتهامات وجود ابعاد نظامی در فعالیت‌های هسته‌ای گذشته ایران پاسخ دهد.

بر اساس گزارش پایگاه خبری المانیتر، وی ادامه داد: اگر ایران و کشورهای عضو گروه 5+1 به گونه‌ای مدیریت کنند که به توافق برسند این توافق در لحظه آخر خواهد بود.

لوران فابیوس که در توافق اولیه خود موجب یک تعویق چند هفته‌ای شده بود در سخنانش سه شرط را برای یک توافق بلندمدت‌تر تعیین کرد و گفت: چنین توافقی باید جامع، شفاف در مورد گذشته باشد و مساله گریز هسته‌ای را حل کند. وی

در خصوص مساله آخر تشریح کرد که ما باید گام‌هایی را تعیین کنیم که بتوانیم در صورت خروج آنها از تعهداتشان واکنش نشان دهیم.

وزیر خارجه فرانسه همچنین با بیان این که سانتریفیوژها موضوع اساسی هستند تاکید کرد ایران باید با کاهش تعداد سانتریفیوژهایش که هم اکنون حدود 19 هزار تاست موافقت کند اما وی مشخص نکرد که تعداد آنها چه میزان باید کاهش یابد.

فابیوس در ادامه بدون در نظر گرفتن ماهیت صلح‌آمیز فعالیت‌های هسته‌ای ایران مدعی شد: اگر قصدی برای داشتن بمب اتم وجود ندارد دلیل داشتن این تعداد سانتریفیوژ چیست؟ ما باید اصولی را ارائه کنیم که صادق هستند.

به دنبال وزیر خارجه فرانسه که بر حل مسئله گریز هسته ای ایران به عنوان یکی از پیش شرط‌های رسیدن به توافق نهایی تاکید کرد روزنامه انگلیسی فایننشال تایمز نیز از قول دیپلمات های غربی نوشت : امریکا عقیده دارد اگر ایران رژیم بازرسی های مدنظر آن را بپذیرد، می توان پذیرفت زمان گریز هسته ای در برنامه غنی سازی آن کمتر از 6 ماه باشد.

این روزنامه در گزارشی به قلم سام جونز نوشت : امریکا مصمم است در توافق نهایی هم حق غنی‌سازی را به ایران ندهد.

فایننشال تایمز درباره میزانی از محدودیت که ایران باید بر برنامه غنی سازی اش اعمال کند، تاکید می‌کند: «مهم ترین موضوع ، دامنه فعالیت غنی سازی اورانیوم است. مسئله مطرح برای مذاکره‌کنندگان این خواهد بود که تعداد و پیشرفته بودن سانتریفیوژها و میزان ذخیره فعلی اورانیوم ایران چه تاثیری بر زمان «فرار هسته ای» خواهد داشت. هر دوره زمانی کمتر از شش ماه تقریباً برای 1+5 قابل پذیرش نخواهد بود. با وجود این ، اگر ایران با رژیم شفاف سازی نامحدود زیر نظر بازرسان بین‌المللی موافقت کند ، زمانی کوتاهتر نیز می تواند مورد قبول باشد».

مقصود از زمان فرار هسته ای، زمانی است که ایران می تواند در آن اورانیوم لازم برای ساخت یک سلاح را غنی کند. غربی ها می گویند ایران باید تعداد ماشین ها و ذخیره مواد خود را چنان محدود کند که این زمان حداقل 6 ماه باشد.

به ادعای آسوشیتدپرس نیز در مذاکرات وین چهار، نیروگاه آب سنگین اراک و نحوه نظارت‌ها از جمله مواردی است که در مورد آنها پیشرفت حاصل شده است. در مقابل تعداد سانتریفیوژها، بحث توان موشکی، سابقه فعالیت‌های هسته‌ای ایران و همچنین دوره زمانی توافق نهایی، موارد مورد اختلاف طرفین است.